

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Калин Кънчев Гайдаров, професор в Нов български университет

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3 Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.2. Психология

докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Таня Стефанова Илиева

Тема: „Развитие на силните страни в детско-юношеска възраст“

Научен ръководител: доц. д-р Кирилка Симеонова Тагарева, доцент и ръководител на катедра в Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Таня Илиева е докторант в катедра „Психология“ на Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“. Дисертационният труд е обсъден от членовете на катедрата на 17.05.2022 г. и е насочен за публична защита

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертацията е безспорно актуална, особено като се има предвид пасивността на нашата образователна система в областта на възпитанието. Именно личността на подрастващия е центърът на всяко психологическо и педагогическо въздействие. Оптимизирането на личностното функциониране е генератор на цялостното социално развитие на децата и юношите. В този смисъл изследваните в дисертационния труд въпроси имат съществено значение за подобряване на взаимодействието между училището и учениците в контекста на тяхната социализация.

3. Познаване на проблема

Библиографията към труда съдържа 205 източника на кирилица и латиница, което, само по себе си, показва сериозната работа на дисертанта със съществуващата научна литература в предметната област на изследването. Заслужава адмирации фактът, че основният конструкт, върху който Таня Илиева изгражда концепцията на дисертацията (който незаслужено е negliжиран в съвременната психология), е „характер“. Именно това е същността, позволяваща на автора да изгради един интегрален изследователски подход, който обединява в себе си личностно-психологически и педагого-психологически вектори, и така разработката придобива особена стойност.

Разгледани са и свързаните с основната категория конструкти, които са предмет на анализ в съвременните подходи на психологията, като „благополучие“, „морална компетентност“, „субективно щастие“, както и конотативните понятия „добродетели“ и „просоциално поведение“.

Трябва да бъде отбелязана и идеята на дисертанта на обедини теоретико-аналитичния с приложния подход, като включи в следващата част на труда програми за развитие на силните страна на характера на подрастващите. Тук също е направен сериозен преглед на съществуващите такива програми, които са доказали своята ефективност. Това впоследствие е развито в емпиричната част на дисертацията, където е представен и реализиран, като част от изследователската методика, собствен модел на такава програма.

4. Методика на изследването

Дизайнът на емпиричното изследване е разработен коректно, като са представени: цели, задачи, обект, предмет, методика и хипотези. Тук трябва специално да се отбележат два акцента. Първо, авторът адаптира за български условия самооценъчната скала „Силни страна на характера на децата“ от Катрин Далсгаард, при това при спазване на съответните стандарти. Второ, създава собствена версия на програма за развитие на силните страна на характера (Развиваща програма), която е използвана във формиращия етап от изследването.

Приложените статистически процедури и критерии са подбрани съобразно естеството на използваните психодиагностични инструменти и характеристиките на получените разпределения на емпиричните данни. Друга позитивна страна на тази част от дисертацията е включването на формиращ квази-експеримент, който има едновременно изграждащ и проверяващ характер.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Таня Илиева претендира 5 теоретични и 4 приложни приноса. Смятам, че те имат място в представения дисертационен труд.

Дисертацията трябва да бъде оценена по достойнство, като интересно, актуално и иновативно научно-приложно изследване, което показва изграден авторски почерк и творчески потенциал.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Авторът посочва 7 собствени публикации по темата на дисертацията, от които 2 са в съавторство. Публикувани са в научни сборници с рецензиране. Заглавията кореспондират с основни аспекти на дисертацията.

Таня Илиева е разработила оригинален и задълбочен научен продукт, който напълно отговаря на изискванията за такъв тип трудове.

7. Автореферат

Авторефератът отразява в необходимата степен същността и основните аспекти на дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Качеството на оценяваната разработка е безспорно и това позволява да се насърчи нейното прилагане директно в психологическата и педагогическата практика. Също така би било полезно, ако авторът продължи да работи в тази област, като разшири и задълбочи своите изследвания. Разработването на нови приложни програми с развиващ характер ще бъде особено полезно за развиването на модерна възпитателна дейност в образователната система.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

КАТО ИМАМ ПРЕДВИД ПОСОЧЕНОТО, ПРЕПОРЪЧВАМ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ПОЧИТАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ ДА ГЛАСУВАТ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ В:

ОБЛАСТ НА ВИШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ,

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.2. ПСИХОЛОГИЯ

НА

ТАНЯ СТЕФАНОВА ИЛИЕВА

13.08. 2022 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Калин Гайдаров